

Europeiska
regionkommittén

Commission for
the Environment,
Climate Change and Energy

ENVE

GDGL Campaign: Handbook

Green Deal
Going Local

Kontakta oss på:
greendeal@cor.europa.eu

Vad är handboken om den gröna given på lokal nivå?

Vägledning för lokala och regionala myndigheter inför den gröna omställningen

Den gröna given är **EU:s nya tillväxtstrategi**, som syftar till att föra EU mot en mer hållbar och resilient livsstil. I grund och botten är det en färdplan som lanserats av Europeiska kommissionen som svar på EU:s skyldigheter att ta itu med klimatförändringar och andra miljöfrågor.

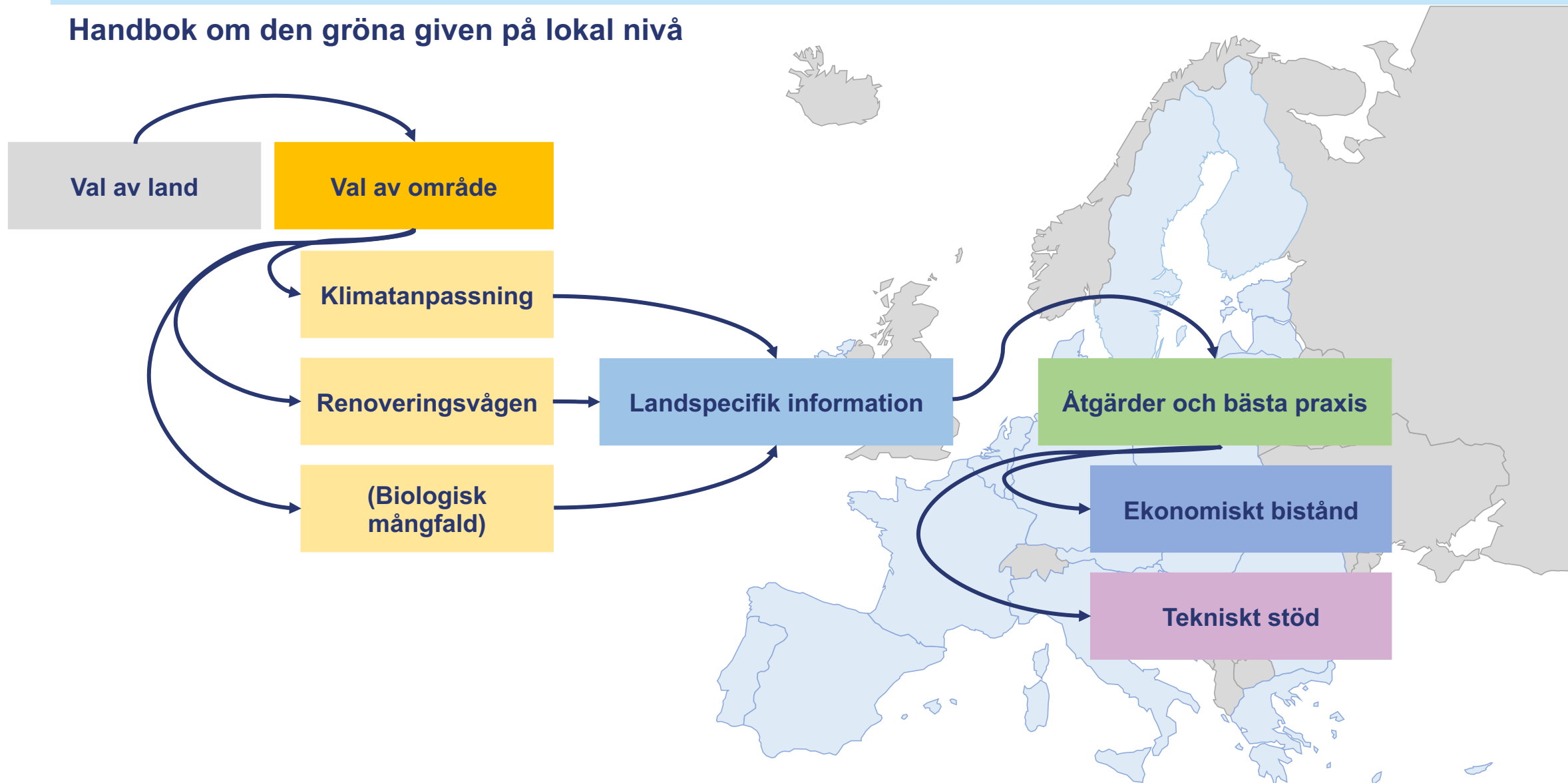
Relevanta mål:

- Att integrera målet om **klimatneutralitet** 2050 i den europeiska klimatlagen.
- Att minska **utsläppen av växthusgaser** med minst 55 % jämfört med 1990 års nivåer senast 2030.
- Att stimulera skapandet av **gröna arbetstillfällen** och bevara EU:s resultat när det gäller att minska utsläppen av växthusgaser samtidigt som **ekonomin växer**.
- Att se till att övergången är **rättvis och att ingen hamnar på efterkälken**.
- Att skydda medborgarnas **hälsa och välbefinnande** från miljörelaterade risker.

Denna **handbok** ger lokala och regionala myndigheter vägledning i **genomförandet av den gröna given på lokal och regional nivå**. Den ger stöd för att **hitta rätt åtgärder** för att hantera klimatförändringarnas faror. Den ger vägledning om **fallstudier, ekonomiskt stöd** och **tekniskt bistånd** när det gäller **klimatanpassning, renoveringsvågen och biologisk mångfald**.

Så här fungerar det: Klicka dig igenom handboken

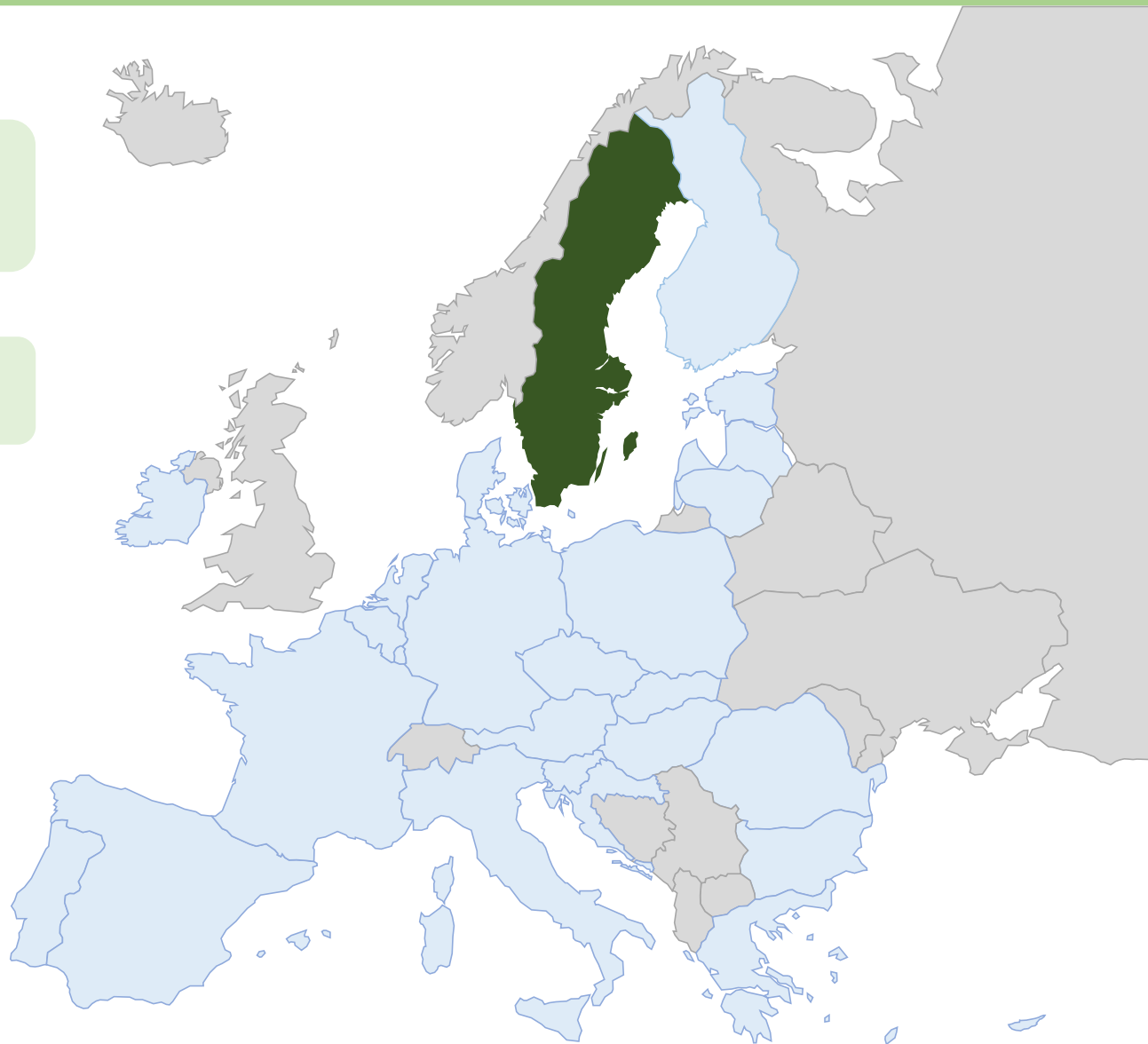
Handbok om den gröna given på lokal nivå

Sverige

Vill du bli mer resiliert? Läs mer om [klimatanpassning](#) och de olika åtgärder som kan tillämpas i ditt klimatområde.

Vill du lära dig mer om renovering av byggnader? Läs mer om renoveringsvågen!

Sverige

Vikten av miljöanpassning för lokala och regionala myndigheter

Klimatanpassning är...

- ... förfarandet för **anpassning till faktiska eller förväntade extrema klimatförhållanden** och följderna av dessa.
- ... tillämpligt på naturliga miljöer och stadsmiljöer och genomförs genom mänsklig inblandning.
- ... viktigt för att minimera skador.
- ... att försöka **hitta en lösning för att leva med eventuella klimatförändringar**.
- ... något annat än begränsningar, som syftar till att bromsa de skador som orsakas av klimatförändringarna.

Den är viktig för **lokala och regionala myndigheter**, eftersom...

- ... de fysiska effekterna och de socioekonomiska effekterna av klimatförändringarna skiljer sig avsevärt åt på regional nivå.
- ... det **inte finns någon lösning som passar alla: anpassning är beroende av sammanhanget!**

Lokala och regionala myndigheter bör välja **skräddarsydda anpassningsåtgärder**, eftersom...

- ... effekterna av klimatförändringarna redan kan märkas på global, nationell och regional nivå.
- ... nationella åtgärder kanske inte är fullt tillämpliga på lokala och regionala förhållanden.

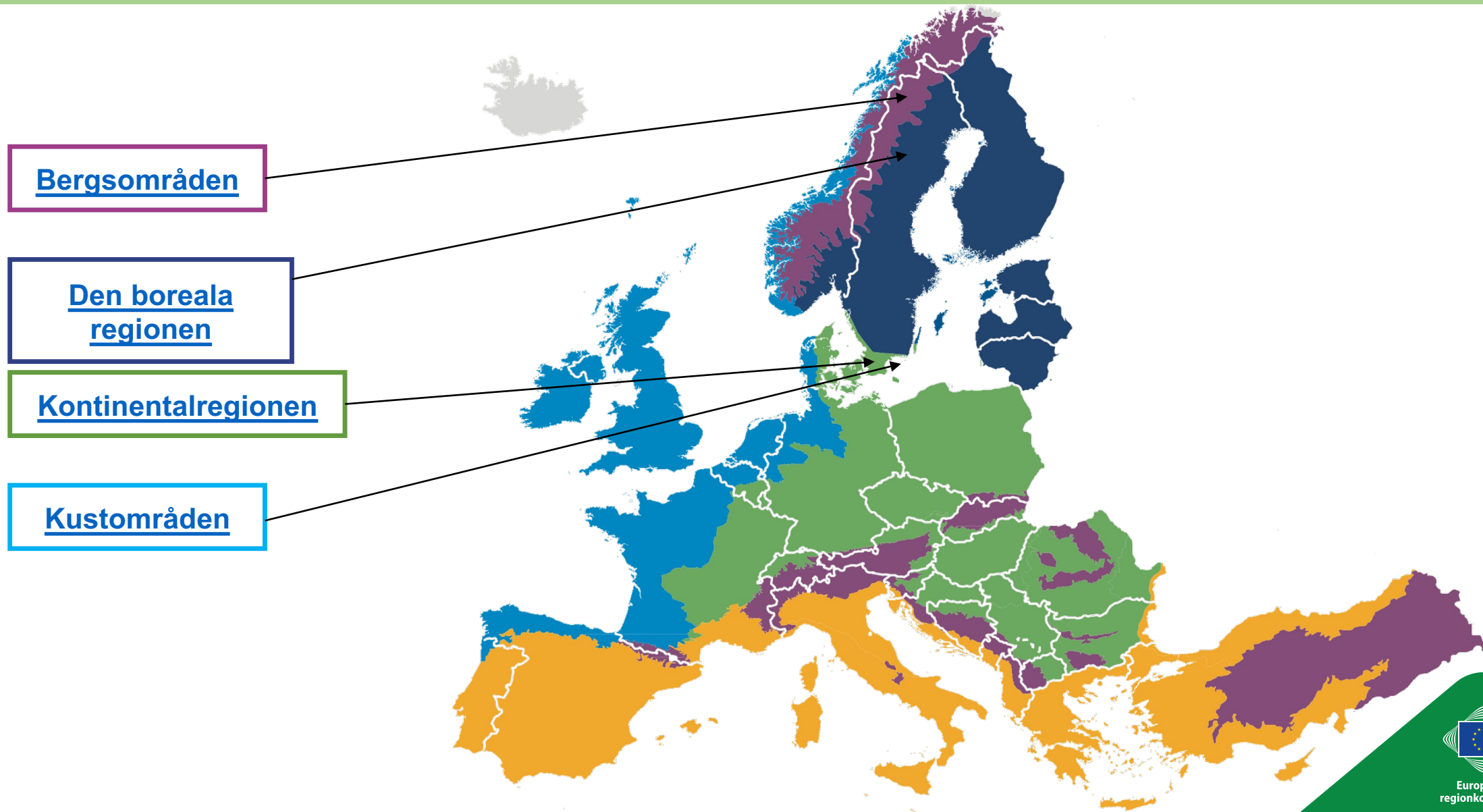
Regionalpolitiska beslutsfattare uppmanas att utveckla skräddarsydda anpassningsåtgärder som **passar deras samhällens särskilda behov**. De kan välja mellan **grå, gröna och mjuka åtgärder**, som tillhör antingen...

- ... **stegvis klimatanpassning** som bibehåller systemets kärna, eller
- ... **klimatanpassning som syftar till omvandling**, som ändrar de grundläggande egenskaperna hos ett socioekologiskt system.

Läs mer om anpassningsåtgärder och
bästa praxis i [Sverige!](#)

Sverige – Välj ett klimatområde

Den boreala regionen

Läs mer om hur man kan...

... [hantera kraftig nederbörd](#)

En av konsekvenserna av högre temperaturer är att nederbördsmönstren förändras. Den boreala regionen har till exempel upplevt fler fall med kraftig nederbörd och starkare flodflöden. Även om dessa effekter måste åtgärdas noggrant måste man också ta hänsyn till den eventuella ökningen av vattenkraftspotentialen.

... [hantera effekterna av smältning](#)

Till följd av högre medeltemperaturer kommer mindre is på sjöar och floder sannolikt att påverka den boreala regionen. Även om detta kanske främst leder till högre havsnivåer leder det också till minskad efterfrågan på energi för uppvärmning och en möjlig ökning av sommarturismen.

... [förbereda inför vinterstormar](#)

En annan effekt av högre temperaturer är ökningen av vinterstormar. Förberedelserna inför dessa händelser är avgörande för att skydda byggnader från skador.

... [bekämpa sjukdomar](#)

Högre temperaturer och kraftigare nederbörd leder till en ökad potential för skogstillväxt, även om detta också kan öka risken för skogsskadedjur.

Kontinentalregionen

Läs mer om hur man kan...

... hantera högre temperaturer

Den globala genomsnittstemperaturen har ökat sedan 1800-talet runtom i världen, vilket ökar antalet varma dagar och nätter per år. Särskilt i den kontinentala regionen förväntas temperaturerna stiga kraftigt, vilket till exempel leder till en ökad efterfrågan på kylning och medicinsk hjälp åt dem som drabbas av värmebelastning, uttorkning och värmeslag.

... skydda skogar

Särskilt i områden med många träd eller ängar/buskar på landsbygden kan skogsbränder spridas snabbt. Detta kan leda till ett minskat ekonomiskt värde för skogar och närliggande industrier.

... säkerställa stabila vattennivåer i floder

Perioder av kraftigare nederbörd förväntas i kontinentalregionen, vilket i sin tur kan leda till möjliga översvämningar och ett ökat flodflöde. Att vara förberedd på dessa händelser, särskilt avseende byggnader och infrastruktur, är avgörande.

... hantera vattenförsörjningen

Högre temperaturer i kombination med minskad sommarnederbörd kan leda till torka och i slutändan till extrem värme och konkurrens om vattenresurser.

Bergsregioner

Läs mer om hur man kan...

... hantera högre temperaturer

Särskilt i bergsområdena kommer temperaturhöjningen att vara högre än genomsnittet i Europa. För bergsområdena leder högre temperaturer till andra klimatchocker som måste beaktas noggrant.

... hantera effekterna av smältning

Till följd av högre temperaturer kommer en minskning av snöfallens, istäckenas och glaciärernas omfattning och volym sannolikt att påverka bergsområdena. Även om detta främst har negativa effekter kan regionernas vattenkraftspotential påverkas positivt.

... förbereda för jordskred

På grund av kraftigare nederbörd och vatten i rörelse förväntas jordskred och klippras förekomma oftare i bergsområden.

... skydda den biologiska mångfalden

Utbredning av främmande arter, som hotar ekosystem, livsmiljöer eller andra arter, kommer sannolikt att ske i bergsregionerna på grund av stigande temperaturer. Detta leder också till en migration till högre höjd av växt- och djurarter och till större risk för förlust av biologisk mångfald.

Kustområden och regionala hav

Läs mer om hur man kan...

... skydda kusterna

På grund av smältningen av is och snö förväntas högre havsnivåer uppstå, vilket med största sannolikhet kommer att påverka kustområden och regionala hav genom stigande havsnivåer, kustöversvämningar och höjda temperaturer vid havsytan.

... bekämpa sjukdomar

Högre temperaturer kommer sannolikt att påverka surheten i haven och förändra fytoplanktonsamhällen. Dessutom kan vattenburna sjukdomar skada den biologiska mångfalden och leda till hälsoproblem.

... förvalta fiskepotentialen

Klimat effekterna kan leda till en migration norrut av marina arter, vilket inte bara leder till möjligheter för fisket utan även till ett ökande antal döda marina områden.

Medelhavsregionen

Läs mer om hur man kan...

... [hantera högre temperaturer](#)

Särskilt i Medelhavsregionen förväntas temperaturerna stiga betydligt mer än genomsnittet i Europa, vilket till exempel leder till en ökad efterfrågan på kylning och medicinsk hjälp åt dem som drabbas av värmebelastning, uttorkning och värmeslag. Sommarturismen kan också minska, men andra säsonger kan gynnas.

... [hantera vattenförsörjningen](#)

Högre temperaturer i kombination med minskad sommarnederbörd kan leda till torka och i slutändan till extrem värme och konkurrens om vattenresurser mellan olika användare, såsom privata hushåll, industrin och jordbrukssektorn.

... [skydda skogar](#)

Särskilt i områden med många träd eller ängar/buskar på landsbygden kan skogsbränder spridas snabbt. Detta kan leda till ett minskat ekonomiskt värde för skogar och närliggande industrier.

... [skydda den biologiska mångfalden](#)

Utbredning av främmande arter, som hotar ekosystem, livsmiljöer eller andra arter, är med största sannolikhet resultatet av stigande temperaturer. Detta leder också till en migration till högre höjd av växt- och djurarter och till större risk för förlust av biologisk mångfald.

... [bekämpa sjukdomar](#)

Högre temperaturer kommer sannolikt att påverka utbredningen av livsmiljöer för sydliga sjukdomsvektorer, vilket kan leda till dålig hälsa och minskad arbetsproduktivitet samt högre livsmedelspriser.

Läs mer om hur man kan hantera högre temperaturer

- [Förbättrad värmeisolering](#)
- [Vertikala trädgårdar](#)
- [Fler områden som ger skugga](#)
- [Gröna/reflekterande tak](#) och områden
- [Förbättrade bevattningssystem inom jordbruket](#)
- [Fler och förnyade grönområden](#)
- [Parker och fontäner](#) i städer
- [Sårbarhetsbedömning](#)
- [Handlingsplaner för värmeböljor](#)

Läs mer om hur man kan hantera kraftig nederbörd

- [Hållbara dräneringssystem](#)
- [Skyddsvallar och dammar](#)
- [Bredare diken längs vägarna](#)
- Minska och öppna [hårdgjorda ytor](#)
- [Gröna/reflekterande tak och områden](#)
- [Återställande och underhåll av flodslätter](#)
- [Återställande och underhåll av våtmark](#)
- [System för tidig varning](#)

Läs mer om hur man kan hantera effekterna av smältning

- (Bergsområden) [Stabilisering av klippor](#)
- (Bergsområden) [Klippförstärkning](#)
- [Fler och förnyade grönområden](#)
- [Övervakning av permafrost och glaciärer](#)
- [Sårbarhetsbedömningar](#)
- [System för tidig varning](#)
- [Främjande av försäkring för](#)
- Bilfri turism/[Hållbar turism](#)

Läs mer om hur man kan skydda kuster

- [Konstgjorda sanddyner och återställande av sanddyner](#)
- [Havsvallar](#)
- [Strandfodring](#)
- [Översvämningsbarriärer](#)
- [Omlokalisering av infrastruktur till högre höjd](#)
- [Återställande och underhåll av flodslätter](#)
- [Återställande och underhåll av våtmark](#)
- [Bedömning/kartläggning av framtida erosion](#)
- [Sårbarhetsbedömningar](#)
- Inkludering av stigande havsnivåer i [framtida stadsplanering](#)
- [Stabilisering av klippor](#)
- [Förstärkning av klippor](#)

Läs mer om hur man kan säkerställa stabila vattennivåer i floder

- [Hållbara dräneringssystem](#)
- [Skyddsvallar och dammar](#)
- [Bredare diken längs vägarna](#)
- Minska och öppna [hårdgjorda ytor](#)
- [Gröna/reflekterande tak och områden](#)
- [Återställande och underhåll av flodslätter](#)
- [Återställande och underhåll av våtmark](#)
- [System för tidig varning](#)

Läs mer om hur vattenförsörjningen kan hanteras

- Förbättrade [bevattningssystem](#) inom jordbruket
- [Vattenhållningsutrymmen](#)
- [Fler grönområden i städer](#)
- [System för tidig varning](#)
- [Ökad medvetenhet om vattenförbrukning](#)

Läs mer om hur skogarna kan skyddas

- [Trädjordbruk](#)
- [Sårbarhetsbedömningar](#)
- [System för tidig varning](#)

Läs mer om hur man kan vidta förberedande åtgärder för vinterstormar

- [System för tidig varning](#)
- [Sårbarhetsbedömningar](#)

Läs mer om hur man kan vidta förberedande åtgärder för jordskred

- [Sårbarhetsbedömningar](#)
- [System för tidig varning](#)

Läs mer om hur den biologiska mångfalden kan skyddas

- [Vattensuganordningar](#)
- [Växselbruk](#)
- Införande av [naturliga predatorer](#)
- Kartlägga de mest [problematiske arterna](#) och spåra deras förflyttningar

Läs mer om hur sjukdomar kan bekämpas

- Kartlägga de [mest problematiska vektorerna och patogenerna](#) och spåra deras förflyttningar
- [System för tidig varning](#)
- [Informationskampanjer för beteendeförändringar](#)

Läs mer om hur fiskepotentialen kan förvaltas

- [Vattensuganordningar](#)
- Införande av [naturliga predatorer](#)
- Kartlägga de mest [problematiske arterna](#) och spåra deras förflyttningar
- [System för tidig varning](#)
- [Riskbaserad zonindelning](#)

Förbättrad värmeisolering

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Förbättrad värmeisolering

Det finns flera alternativ för att genomföra klimatsäkring av byggnader med avseende på alltför höga temperaturer. Dessa alternativ rör byggnadskonstruktion – inklusive användning av it-teknik för optimering av värmekomforten – och klimatskal. Värmeisolering är en viktig teknik för att minska energiförbrukningen i byggnader genom att det förhindrar värmetillskott och värmeförluster genom klimatskalet.

Bästa praxis:

- Att bo i ett trädhus i [Torino](#): kombination av anpassnings- och begränsningsåtgärder för att förbättra komforten (Italien)
- [Klimatsäkring](#) av byggnader mot för hög värme

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Vertikala trädgårdar

Grå åtgärder

Vertikala trädgårdar

Klimatanpassning

I och med den ökade stadstätheten och den minskade tillgången på mark har vertikala trädgårdar blivit allt vanligare för att främja användningen av växtlighet i stadsområden. Vertikala trädgårdar har olika positiva effekter: De kan användas för kylning, vattenförvaltning och även för att trygga livsmedelsförsörjningen.

Bästa praxis:

- [Berlin Biotope Area Factor](#) (Tyskland)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Fler områden som ger skugga

Gröna och grå åtgärder

Klimatanpassning

Fler områden som ger skugga

Att öka antalet skuggade områden betraktas som en av de effektivaste strategierna för att förbättra värmekomforten på sommaren. Strategier för stadsplanering kan användas för att skapa bättre värmekomfort i områden för fotgängare i en stad under sommarmånaderna. Vissa av dessa strategier omfattar att installera solskydd på byggnader, plantera träd och öka skuggan för att bekämpa värmeöeffekten.

Bästa praxis:

- Social sårbarhet för värmeböljor – från bedömning till genomförande av anpassningsåtgärder i [Košice and Trnava](#) (Slovakien)
- [Barcelona](#) – träd som gör stadsklimatet i Medelhavsområdet mildare (Spanien)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Gröna/reflekterande tak och områden

Grå/gröna åtgärder

Klimatanpassning

Gröna/reflekterande tak

Ett grönt tak är ett lager av växtlighet som planteras över ett system för vattentätning som installeras ovanpå ett plant eller lätt sluttande tak. Gröna tak kallas även växttak eller levande tak. De bidrar till att kontrollera avrinning och kvarhållning av dagvatten, absorbera överflödigt vatten, minska den urbana värmeöeffekten, förbättra luftkvaliteten och isolera byggnader.

Bästa praxis:

- Gröna tak i [Basel](#): Kombinerade anpassnings- och begränsningsåtgärder
- Fyra pelare i [Hamburgs](#) strategi för gröna tak: ekonomiskt incitament, dialog, reglering och vetenskap

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Fler och förnyade grönområden

Gröna åtgärder

Klimatanpassning

Fler och förnyade grönområden

Grönområden i städer minskar föroreningarnas effekter och kan minska ett fenomen som kallas den urbana värmeöeffekten och som innebär att värmen stannar kvar i stadsområden. Denna effekt förekommer i städer som ett resultat av mänsklig verksamhet. Grönområden i städer, såsom parker, lekplatser och trädgårdar som hör till bostäder, kan främja psykisk och fysisk hälsa och minska sjuklighet och dödlighet i bostadsområden genom att ge psykologisk avslappning och stresslindring. Att miljöanpassa livsmiljön gynnar mer än bara hälsan och välbefinnandet. Det underlättar också vattenförvaltningen och främjar biologisk mångfald i bebyggda områden och kan bidra till att minska effekterna av bullerföroreningar.

Bästa praxis:

- Miljövänlig gatudesign för decentraliserad ekologisk regnvattenförvaltning i [Ober-Grafendorf](#) (Österrike)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Parker och fontäner i städer

Gröna åtgärder

Klimatanpassning

Parker och fontäner i städer

Parker och fontäner som rekreativområden är viktiga aspekter för att minska värmeöeffekten. Att reparera äldre dricksfontäner och installera nya kan hjälpa människor att hantera de negativa effekterna av värme i staden eftersom de kan använda vattnet för att svalka sig eller dricka. Öppet vatten kan sänka lufttemperaturen genom avdunstning, absorption av värme och transport av värme, eftersom rinnande vatten har bättre kyleffekt än vatten som står stilla. Vattenstrålar från en fontän har en ännu större kylningseffekt på grund av den stora kontaktytan mellan vattnet och luften, som stimulerar avdunstning. Att blöta gatorna har också en nedkylningseffekt. Detta görs bäst på morgonen och eftermiddagen i direkt solljus. Fontäner kan minska den omgivande temperaturen med 3° C och dess kyleffekt kan kännas upp till 35 meter bort. Fontäner har också sociala effekter, eftersom de kan användas som lekplatser för barn och fungera som mötesplatser i parker och på torg.

Bästa praxis:

- [Stuttgart](#): Bekämpning av värmeöeffekten och dålig luftkvalitet med hjälp av ventilationskorridorer och grönblå infrastruktur (Tyskland)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Handlingsplaner för värmeböljor

Mjuka åtgärder

Handlingsplaner för värmeböljor

Klimatanpassning

För att förbättra folkhälsan vid extrema temperaturer och värmeböljor har [EuroHEAT](#)-projektet kvantifierat hälsoeffekterna av värme i städerna i den europeiska regionen och identifierat alternativ för att förbättra hälso- och sjukvårdssystemens beredskap och deras åtgärder för att skydda hälsan. Projektets huvudbudskap är att värme hotar hälsan, och klimatförändringarna ökar förekomsten av värmeböljor. Hälsoeffekterna av varmt väder kan förebyggas och folkhälsostategier och åtgärder kan vidtas. Förebyggande kräver en rad åtgärder på olika nivåer, bland annat meteorologiska system för tidig varning, medicinsk rådgivning, hälso- och sjukvårdstjänster som riktar sig till särskilt utsatta grupper, avgiftsfri information och stödnummer, leverans av mat och hemvård.

Bästa praxis:

- Genomförande av Portugals [beredskapsplan för värmeböljor](#)
- [Handlingsplan](#) för värmeböljor för England
- Österrikes plan för [värmeskydd](#)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Hållbara dräneringssystem

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Hållbara dräneringssystem

Hållbara dräneringssystem utgör ett alternativ till direkt kanalisering av ytvatten genom nätverk av rör och avlopp till närliggande vattendrag. De är särskilt bra för att minska översvämningar, förbättra vattenkvaliteten, minska föroreningar och tillhandahålla livsmiljöer för vilda djur.

Bästa praxis:

- Dagvattenhantering i [Augustenborg](#), Malmö (Sverige)
- Dagvattenhantering i [Växjö](#) – Linnékanalen och Växjösjön (Sverige)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Skyddsvallar och dammar

Grå åtgärder

Skyddsvallar och dammar

Klimatanpassning

Skyddsvallar och dammar behöver regelbundet underhåll och regelbunden förstärkning för att behålla sin skyddskapacitet och uppfylla säkerhetskraven. Dessutom kan klimatscenarier avseende höjning av havsnivån och extrema väderförhållanden leda till nya säkerhetskrav och konstruktion av nya skydd vid identifierade svaga punkter eller utökning och förstärkning av befintliga skydd. Förstärkningen av skyddsvallar och dammar kan öka deras stabilitet och motståndskraft mot bristningar i fördämningar, t.ex. genom förstärkning av den inre kärnan i vallar eller genom att förbättra egenskaperna hos ytan som bidrar till den övergripande stabiliteten i skyddsvallen. Läs mer om skyddsvallar och dammar [här](#).

Bästa praxis:

- Genomförande av den integrerade översiktsplanen för kustsäkerhet i [Flandern](#) (Belgien)
- Regional översvämningshantering genom en kombination av mjuka och hårda ingenjörslösningar, [Norfolk Broadlands](#) (Förenade kungariket)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Bredare diken längs vägarna

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Bredare diken längs vägarna

Ett av syftena med ett dike för dränering av vägarna är att förhindra att regnvatten ansamlas på vägytan, vilket kan utgöra en fara. Ett öppet dike gör att vattnet kan röra sig helt bort från en vägyta. Det fångar också kontinuerligt upp regnvatten som rinner mot vägen från angränsande mark. Av dessa skäl gör ett dike för dränering av vägarna det mindre sannolikt att det ansamlas vatten på eller nära en vägyta. Att bredda dessa diken bidrar till att ackumulera vattnet.

Bästa praxis:

- Integrering av klimatanpassning i vattenförvaltningen för översvämningsskydd i [Isola](#) Vicentina (Italien)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Minska och öppna hårdgjorda ytor

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Minska och öppna hårdgjorda ytor

Hårdgjorda ytor, såsom konstgjorda, ogenomträngliga ytor som tjära, kan orsaka lokala vattenproblem vid mer frekventa extrema regn. Man skiljer här mellan vattenstörningar från avlopp efter extrem sommarnederbörd och vattenstörningar från vattenvägar efter en lång period av nederbörd, ett fenomen som är vanligare under vintermånaderna. Att öppna befintliga hårdgjorda ytor och minska förekomsten av sådana ytor kan förhindra översvämningar och bidra till att vatten absorberas.

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Förbättrade bevattningssystem inom jordbruket

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Förbättrade bevattningssystem inom jordbruket

I områden där det inte regnar regelbundet eller tillräckligt ofta finns det ett behov av jordbrukstekniska innovationer såsom stödbevattning för att hålla grödorna friska. Ett bevattningssystem är ett system som på konstgjord och systematisk väg tillför vatten till marken genom olika nät av rör, pumpar och besprutning. Det finns olika metoder för bevattning inom jordbruket, som inbegriper droppbevattningssystem, bevattning med sprinkler, centrerad bevattning, bevattning via fåror och terrasserad bevattning. Att förbättra bevattningssystemen för att använda vattnet mer effektivt och hållbart är avgörande för att spara vatten. Mer information finns [här](#).

Bästa praxis:

- Förbättring av markstrukturen hos jordbruksföretag med åkergrödor i distriktet [Heilbronn](#) (Tyskland)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Underhåll och återställande av bergsklippor

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Underhåll och återställande av bergsklippor

Bergsklippor är mestadels hårda och gjorda av kalksten, sandsten, granit och andra bergarter. Steniga klippor kännetecknas av bergskred eller klippras. Klipperosion är nästan alltid resultatet av strukturell erosion, vilket leder till en gradvis tillbakagång av kustlinjen eftersom mängden sediment som eroderas (större och mindre stenar eller sand) överskrider mängden sediment som sätts in. För att minska klipperosion och dess konsekvenser – jordskred, kollaps och stenras – syftar tekniker för klippförstärkning till att öka sluttningens styrka och allmänna stabilitet genom att minimera trycket från land. Vissa tekniker skyddar också klippans fot mot marin erosion, en avgörande faktor för att stärka klippor. Teknikerna omfattar omformning av klippor, dränage av klippor, bergbultning eller förstärkta geonät och fästnät.

Bästa praxis:

- Åtgärder mot kusterosionen i [regionen Marche](#) (Italien)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Övervakning av permafrost och glaciärer

Mjuka åtgärder

Klimatanpassning

Övervakning av permafrost och glaciärer

Det övergripande målet med övervakning av permafrost och glaciärer är att bidra till att minska de naturkatastrofer som följer av klimatförändringarnas påverkan på permafrosten och glaciärerna i Alperna. Genom att inrätta övervakning och utveckla en gemensam strategi för hantering av naturkatastrofer med koppling till permafrost kan övervakningen bidra till hållbar utveckling och genomförandet av goda förvaltningsmetoder. Resultaten kan ge beslutsfattare och ansvariga myndigheter de beslutsgrunder och strategier som krävs för att hantera naturkatastrofer med koppling till permafrost.

Bästa praxis:

- Klimatanpassningsstrategi för [Grimselområdet](#) i schweiziska Alperna (Schweiz)
- Permafrost Long-Term Monitoring Network ([PermaNET](#))

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

ENVE

Bilfri turism/Hållbar turism

Mjuka åtgärder

Klimatanpassning

Bilfri turism/Hållbar turism

Hållbar turism avser hållbara metoder inom och från turistnäringen. Syftet är att minimera de negativa effekterna, såsom ekonomiskt läckage, skador på den naturliga miljön och överbeläggning, och maximera de positiva effekterna, t.ex. skapande av arbetstillfällen, bevarande och tolkning av kulturarvet, bevarande av vilda djur och växter och återställande av landskapet. FN:s miljöprogram och FN:s Världsturismorganisation definierar hållbar turism som en turism där fullständig hänsyn tas till nuvarande och framtida ekonomiska, sociala och miljömässiga effekter, med beaktande av besökarnas, branschens, miljöns och värdsamhällellenas behov.

Bästa praxis:

- [Planering för hållbar turism och anpassning till klimatförändringar i Alperna](#): En fallstudie av vinterturismen i bergssamhällen i Dolomiterna (se även [här](#)).
- Främjande av gemensam utveckling av mänsklig verksamhet och ett naturligt system för utveckling av hållbar kust- och havsturism ([CO-EVOLVE](#))

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Konstgjorda sanddyner och återställning av sanddyner

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Konstgjorda sanddyner och återställning av sanddyner

Konstgjorda sanddyner är konstruerade strukturer som återger formen av naturliga sanddyner, ofta på ett kedjeliknande sätt. De byggs av sand från en extern källa och formas till sanddyner med hjälp av bulldozrar, dynfodring eller på annat sätt. Detta sker ofta i samband med strandfodring.

Bästa praxis:

- Genomförande av den integrerade översiktsplanen för kustsäkerhet i [Flandern](#) (Belgien)
- Sandmotor – att bygga med hjälp av naturen för att förbättra kustskyddet längs [Delflands](#) kust (Nederländerna)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Havsvallar

Grå åtgärder

Havsvallar

Klimatanpassning

En havsvall är en struktur tillverkad av betong eller spontar, som är byggd parallellt med stranden vid övergången mellan stranden och fastlandet eller dynen, för att skydda inlandsområdet mot vågor och förhindra kusterosion. Havsvallar är vanligtvis massiva strukturer som är utformade för att motstå stormfloder. Höjden på en havsvall ska åtminstone täcka skillnaden mellan strandnivån och fastlandet, även om de vanligtvis är högre för att skydda marken mot infallande vågor. De används också för att stabilisera eroderande klippor och skydda kustvägar och bostäder. Den övre delen av vallen är ofta stenbelagd och kan ibland användas som väg, promenadstråk eller parkeringsplats. En havsvall skapar en tydlig uppdelning mellan stranden och fastlandet. Havsvallar finns ofta vid smala eller branta stränder, där en vanlig vågbrytare antingen skulle bli för stor eller oekonomisk.

Bästa praxis:

- Försvarsstrategi mot kustöversvämningar i [Timmendorfer Strand](#) (Tyskland)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Strandfodring

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Strandfodring

Strandfodring är konstgjord utplacering av sand på en eroderad strand för att bevara mängden sand som finns i kustens grund. På så sätt kompenseras naturlig erosion och området skyddas i större utsträckning mot stormfloder. Grus och småsten får också användas, särskilt för strandytan. Strandfodring syftar ofta till att upprätthålla stränder för turism- och rekreatiönsändamål. Processen omfattar att hämta material såsom sand och småsten från ett källområde till havs eller på land för att mata den strand där erosionen förekommer. Tekniken har använts i Europa sedan början av 1950-talet. Det är vanligt i Danmark, Frankrike, Tyskland, Italien, Nederländerna, Spanien och Förenade kungariket. Mer information om de olika teknikerna finns [här](#).

Bästa praxis:

- Genomförande av den integrerade översiktsplanen för kustsäkerhet i [Flandern](#) (Belgien)
- Sandmotor – att bygga med hjälp av naturen för att förbättra kustskyddet längs [Delflands kust](#) (Nederländerna)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Översvämningsbarriärer

Grå åtgärder

Översvämningsbarriärer

Klimatanpassning

Översvämningsbarriärer är fasta installationer som gör att vatten kan passera under normala förhållanden och som har grindar eller skott som kan stänga ute stormfloder eller springfloder för att förhindra översvämningar. De kan stänga en flods eller en vattenvägs havsmynning. Dessa barriärer kan vara stora infrastruktursystem och är ofta kopplade till andra åtgärder för att skydda mot översvämningar, såsom dyner, havsvallar och strandfodring. De används normalt för att skydda stadsbebyggelse och infrastruktur som är svårt drabbad av stormfloder och översvämningar.

Bästa praxis:

- Genomförande av den integrerade översiktsplanen för kustsäkerhet i [Flandern](#) (Belgien)
- Maeslantkering-porten på Nieuwe Waterweg mellan Rotterdam och Nordsjön stänger en kanal som är 360 meter bred (själva porten består av 2 delar som är 210 meter breda och 22 meter höga).

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Omlokalisering av infrastruktur till högre höjd

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Omlokalisering av infrastruktur till högre höjd

Klimatförändringarna kommer att leda till betydande störningar för företag, vilket i slutändan kan kräva en geografisk flytt av näringsverksamhet och industriell verksamhet från regioner som är starkt påverkade av klimatförändringarna. Detta kan bero på direkta störningar genom klimatförändringarnas påverkan på affärsverksamheten, till exempel genom översvämningar eller stigande havsnivåer, eller på störningar i leverantörs-, köpar- eller resursbasen som leder till spilleffekter och negativa konsekvenser för dem. Beslut om omlokalisering av företag kan fungera som anpassade svar på klimatförändringarna.

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Förstärkning av klippor

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Förstärkning av klippor

Kustklippor kan differentieras enligt morfologi och struktur: Klippor kan vara lösa – av sand, silt, lera, mörgel och krita – eller hårda, av kalksten, sandsten, granit och andra stenar. Lösa klippor är mer utsatta för erosion och jordskred än steniga klippor och kännetecknas mer av bergskred eller klippras. Klipperosion i kustområden är nästan alltid resultatet av strukturell erosion, vilket leder till en gradvis tillbakagång av kustlinjen eftersom mängden sediment som eroderas (större och mindre stenar eller sand) överstiger mängden sediment som sätts in. För att minska klipperosion och dess konsekvenser – jordskred, kollaps och stenras – syftar tekniker för klippförstärkning till att öka slutningens styrka och allmänna stabilitet genom att minimera trycket från land. Vissa tekniker skyddar också klippans fot mot marin erosion, en avgörande faktor för att stärka klippor. Teknikerna omfattar omformning av klippor, dränage av klippor, bergbultning eller förstärkta geonät och fästnät.

Bästa praxis:

- Åtgärder mot kusterosionen i [regionen Marche](#) (Italien)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Stabilisering av klippor

Gröna åtgärder

Klimatanpassning

Stabilisering av klippor

Kustklippor kan differentieras utifrån morfologi och struktur: Klippor kan vara lösa – av sand, silt, lera, mörgel och krita – eller hårda, av kalksten, sandsten, granit och andra stenar. Lösa klippor är mer utsatta för erosion och jordskred än steniga klippor och kännetecknas mer av bergskred eller klippras. Klipperosion i kustområden är nästan alltid resultatet av strukturell erosion, vilket leder till en gradvis tillbakagång av kustlinjen eftersom mängden sediment som eroderas (större och mindre stenar eller sand) överstiger mängden sediment som sätts in. Stabiliseringstekniker för kustklippor minskar klipperosionen och dess konsekvenser – jordskred, kollaps, fallande stenar. I praktiken kombineras ofta stabilisering och förstärkning av klippan. Stabiliseringstekniker omfattar metoder för att öka sluttningens stabilitet och åtgärder för att minska den marina erosionen vid klippans fot.

Bästa praxis:

- Åtgärder mot kusterosionen i [regionen Marche](#) (Italien)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Återställning och underhåll av flodslätter

Gröna åtgärder

Återställande och underhåll av flodslätter

Klimatanpassning

Flodslätter täcker 7 procent av det europeiska fastlandsområdet. Större delen av dem har dock skadats ur miljösynpunkt. Det är nödvändigt att utveckla strategier för att bevara flodslätter, eftersom återställda flodslätter utgör ett alternativ till strukturella åtgärder för att hantera den ökade risken för översvämningar, vilket innebär att de kan fungera som buffertar. Samtidigt bidrar återställande av flodslätter till att uppnå ekosystemtjänster av högre kvalitet, såsom förbättrad vattenkvalitet, förbättrade villkor för bevarande av den biologiska mångfalden och förbättrat rekreationellt värde.

Bästa praxis:

- Återställande av urbana vattendrag: En hållbar strategi för dagvattenförvaltning i [Łódź](#) (Polen)
- Grön korridor i [lägre Donau](#): Restaurering av flodslätter för skydd mot översvämningar (Bulgarien, Rumänien)
- Återställande av floddynamiken: Utrymme för [floden Regge](#) (Nederländerna)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Återställande och underhåll av våtmark

Gröna åtgärder

Klimatanpassning

Återställande och underhåll av våtmark

Kustnära våtmarker är våtmarker med saltvatten och bräckt vatten i kustområden. De ger ett naturligt försvar mot översvämningar i kustområden och stormfloder genom vågenergiavledning och erosionsminskning, vilket bidrar till att stabilisera strandsedimenten. På vissa platser kan kustnära våtmarker användas för att absorbera stormfloder och dämpa översvämningar. Kustnära våtmarker är viktiga livsmiljöer, och tillhandahåller exempelvis uppväxtområden för fisk och skaldjur och en rad olika funktioner för fågellivet och kan dessutom bidra till vattenrening. Återställandet och underhållet av kustnära våtmarker betraktas i allt högre grad som klimatanpassningsåtgärder.

Bästa praxis:

- Återställande av livsmiljöer och integrerad förvaltning i [Ebrodeltat](#) för att förbättra skyddet av den biologiska mångfalden och klimatresiliensen (Spanien)
- Klimatanpassat återställande av de tidigare saltverken i [Camargue](#) (Frankrike)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Inkludering av stigande havsnivåer i framtida stadsplanering

Mjuka åtgärder

Inkludering av stigande havsnivåer i framtida stadsplanering

Klimatanpassning

Stigande havsnivåer innebär stora utmaningar för användningen av kustmark och därmed för stadsplaneringsprocesser. I teorin kan stadsplanering leda till åtgärder för att motverka stigande havsnivåer som är socialt och miljömässigt hållbara. I praktiken kanske stadsplaneringsprocesserna inte når upp till detta ideal. För att vara hållbar måste stadsplaneringen underlätta lokalt egenansvar för klimatanpassningsåtgärder, bygga upp gemensamma åtgärder inom och mellan lokalsamhällen och olika delar och nivåer av förvaltningen och vara rättvis i sitt genomförande, i tid och rum.

Bästa praxis:

- Klimatförändringar och fysisk planering: Klimatanpassningsstrategier för stadsplanering och regional planering i städer i kustregioner på grundval av exemplet med [Östersjöregionen](#)
- Offentlig-privata partnerskap för ett nytt översvämningsskyddat distrikt i [Bilbao](#) (Spanien)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Trädjordbruk

Gröna åtgärder

Klimatanpassning

Trädjordbruk

Trädjordbruk omfattar alla markanvändningssystem eller former av markförvaltning där vedartade fleråriga växter används avsiktligt på samma mark som jordbruksgrödor och/eller djur. Trädjordbruket utnyttjar komplementariteten mellan träd och grödor, så att de tillgängliga resurserna kan utnyttjas mer effektivt. Effektiva och moderna typer av trädjordbruk möjliggör diversifiering av jordbruksverksamheten och bättre utnyttjande av miljöresurser. Trädjordbruk kan genomföras i både tropiska och tempererade regioner, producera livsmedel och fibrer för bättre näringssäkerhet, upprätthålla försörjningsmöjligheter, minska fattigdomen och främja produktiva och motståndskraftiga jordbruksmiljöer. Dessutom kan det förbättra ekosystemen genom lagring av koldioxid, förebyggande av avskogning, bevarande av den biologiska mångfalden, renare vatten och erosionskontroll, samtidigt som jordbruksmarken kan stå emot händelser som översvämningar och torka.

Bästa praxis:

- Trädjordbruk: Framtidens jordbruk? Fallet [Montpellier](#) (Frankrike)
- Självständig anpassning till torka i ett trädjordbrukssystem i [Alentejo](#) (Portugal)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Vattenhållningsutrymmen

Gröna åtgärder

Klimatanpassning

Vattenhållningsutrymmen

Naturliga vattenhållningsåtgärder syftar till att skydda och öka vattenlagringspotentialen i landskap, mark och vattenförande lager genom att återställa ekosystem och naturliga egenskaper hos vattendrag och genom att använda naturliga processer. De stöder grön infrastruktur genom att bidra till integrerade mål som rör bevarandet och återställandet av naturen och den biologiska mångfalden. Åtgärderna drar nytta av naturen för att reglera flödet och transporten av vatten för att jämna ut toppar och mildra extrema händelser, såsom översvämningar, torka, ökenspridning och försaltning. De är ett bättre miljöalternativ för hantering av översvämningrisker, eftersom de består av decentraliserade sjöar och dammar. Vattenhållningsutrymmen förbättrar vattenkvaliteten och är av betydelse för både landsbygds- och stadsområden.

Bästa praxis:

- Naturliga vattenhållningsåtgärder i [Altovicentino-området](#) (Italien)
- Förvaltningsplanen för skyfall: De ekonomiska aspekterna av hanteringen av kraftiga regn och dagvatten i [Köpenhamn](#) (Danmark)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Fler grönområden i städer

Gröna åtgärder

Klimatanpassning

Fler grönområden i städer

Grönområden i städer förbättrar den biologiska mångfalden och utbredningen av djurarter i städerna. Om de utformas på rätt sätt kan grönområden förbättra ventilationen i städerna, vilket gör det möjligt för kallare luft utifrån att tränga in i tätbebyggda områden. Grönområden i städer har också positiva effekter på människors hälsa, de ger svalka genom skuggning och förbättrad evapotranspiration, vilket minskar den värmeöeffekt som förekommer i många städer. Grönområden hotas ofta av expanderande stadsstrukturer, som har fragmenterat de naturliga områdena och skapat mindre grönområden bland byggnader och vägar. Skogsområden i städer är i allmänhet åtskilda från varandra, vilket påverkar många skogslevande arters möjligheter att breda ut sig eller röra sig mellan olika platser med liknande livsmiljöer. Ekologiska korridorer eller förbindelser mellan skogar, trädgårdar eller andra grönområden i städer har konstaterats vara ett sätt att begränsa de negativa effekterna av denna fragmentering. Skapandet av grönområden och korridorer kan tillämpas i de flesta stadsområden.

Bästa praxis:

- [Barcelona](#): träd som tempererar stadsklimatet i Medelhavsområdet (Spanien; se även [här](#))
- Integrering av klimatanpassning i stadsplaneringen: ombyggnad av underutnyttjad mark i [Jena](#) (Tyskland)
- [Stuttgart](#): Bekämpning av värmeöeffekten och dålig luftkvalitet med hjälp av ventilationskorridorer och grönblå infrastruktur (Tyskland)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Ökad medvetenhet om vattenförbrukning

Mjuka åtgärder

Ökad medvetenhet om vattenförbrukning

Klimatanpassning

Särskilt i områden som påverkas av värme och minskad nederbörd är en lämplig förvaltning av vattenförsörjningen för alla olika sektorer avgörande. Förvaltningsplaner för torra som minskar riskerna och de ekonomiska, sociala och miljömässiga effekterna av torra är användbara. Vattenskyddsplaner syftar till att begränsa vattenförbrukningen, minska vattenförluster och vattenslöseri, förbättra vattenanvändningens effektivitet, dokumentera nivån på återvinning och återanvändning av vatten samt förlänga livslängden för det nuvarande vattenförrådet genom att minska vattnefterfrågan. Dessutom kan användningen av det befintliga vattenförrådet på ett effektivare sätt minska efterfrågan på vatten och minimera miljöpåverkan och kostnader i samband med utvecklingen av nya vattentillgångar. Planerna för torra och vattenskydd omfattar riktlinjer och krav som styr vattenskyddet och beredskapen vid torra för offentliga vattenleverantörer, men även restriktioner för vattenanvändning, ransoneringssystem, särskilda vattentariffer eller minskning av användning som är mindre viktig. De grundläggande delarna och innehållet i planerna för torra och vattenskydd finns [här](#).

Bästa praxis:

- [Zaragoza](#): Kombination av åtgärder för att öka medvetenheten och ekonomiska åtgärder för att öka vattneffektiviteten
- Säkerställande av framtida vattenförsörjning på regional och lokal nivå i [floden Lavants dalgång](#), Kärnten (Österrike)
- Privata investeringar i ett program för övervakning av läckage för att hantera vattenbrist i [Lissabon](#) (Portugal)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Vattensuganordningar

Grå åtgärder

Klimatanpassning

Vattensuganordningar

Vattensuganordningar kan användas för att absorbera invasiva alger. Dessa undervattensdammsugare suger upp invasiva alger och ger nytt liv åt exempelvis kvävda korallrev. Metoden används ännu inte i någon stor utsträckning, men den tillämpas på vissa områden såsom havet utanför Hawaii.

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

ENVE

Riskbaserad zonindelning

Mjuka åtgärder

Klimatanpassning

Riskbaserad zonindelning och kartläggning för havsbruk

Lämpligt urval av områden syftar till att säkerställa att ökad skaldjursproduktion sker i områden och för arter där det finns potential för hållbar tillväxt. Riskbaserad zonindelning och kartläggning kan bidra till att undvika områden som är särskilt sårbara för klimatrisker och välja ut de lämpligaste områdena för de odlade arterna, med beaktande av både den nuvarande situationen och de utmaningar som klimatförändringarna utgör på medellång till lång sikt. Den övergripande processen bidrar till att minimera eventuella ekonomiska förluster som skulle kunna uppstå till följd av val som inte tar hänsyn till alla risker och farhågor.

Bästa praxis:

- ClimeFish: Gemensamt inrättande av en ram för beslutsstöd för att säkerställa [hållbar fiskproduktion](#) i Europa under pågående klimatförändringar

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Växelsbruk

Gröna åtgärder

Klimatanpassning

Växelsbruk

Växelsbruk är metoden att odla en rad olika typer av grödor i samma område under en rad odlingsår. Det minskar beroendet av en enda uppsättning näringsämnen samt skadegörare och ogräs och sannolikheten för att utveckla resistent skadedjur och ogräs. Att växla mellan olika grödor varje år medför olika ekonomiska och miljömässiga fördelar. Det syftar särskilt till markåterhämtning och till att förhindra skadedjursangrepp. Det är därför till hjälp för långsiktig mark- och jordbruksförvaltning.

Bästa praxis, båda inom ramen för [AgriAdapt](#)-projektet:

- Diversifiering av grödor och förbättrad markförvaltning för anpassning till klimatförändringar i [Segovia](#) (Spanien)
- Förbättring av markstrukturen hos jordbruksföretag med åkergrödor i distriktet [Heilbronn](#) (Tyskland)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Införande av naturliga predatorer

Gröna åtgärder

Klimatanpassning

Införande av naturliga predatorer

Naturliga predatorer eller fiender är organismer som dödar eller minskar reproduktionspotentialen hos en annan art. De flesta av dem införs av människor för att minska antalet andra organismer och för att säkerställa biologisk kontroll, såsom införande av blötdjur för att begränsa alger. Naturliga predatorer bör alltid introduceras med försiktighet på grund av risken för oönskade negativa konsekvenser.

Bästa praxis:

- Klimatförändringar: Tillbaka till framtiden för [marina rovdjur](#)
- Återställande av livsmiljöer och integrerad förvaltning i [Ebrodeltat](#) (se även [här](#)) för att förbättra skyddet av den biologiska mångfalden och klimatresiliensen (Spanien)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Identifiera och spåra de mest problematiska arterna

Mjuka åtgärder

Klimatanpassning

Kartlägga de mest problematiska arterna och spåra deras förflyttningar

Vissa arter påverkas starkt av klimatförändringarna, särskilt av högre temperaturer. Detta kan leda till att arter känner behov av att flytta och söka efter andra naturliga livsmiljöer. Detta påverkar inte bara arternas liv utan även hela ekosystemet. Att identifiera de arter som påverkas mest av klimatförändringarna och spåra deras förflyttningar är avgörande för att rädda både arterna och hela ekosystemet.

Bästa praxis:

- [Bedömning av sårbarheten](#) hos fiskar och ryggradslösa djur i ett förändrat klimat
- Klimatförändringens effekter på [europeiska ryggradslösa djur](#), med hänvisning till sårbarheten hos arter som omfattas av Bernkonventionen (se även [här](#))
- Global Observation Research Initiative in Alpine Environments ([GLORIA](#))

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Identifiera och spåra de mest problematiska vektorerna och patogenerna

Mjuka åtgärder

Klimatanpassning

Kartlägga de mest problematiska vektorerna och patogenerna och spåra deras förflyttningar

Vektorer är levande organismer som kan överföra smittsamma patogener mellan människor eller från djur till människor. Många av dessa vektorer är blodsugande insekter som får i sig sjukdomsproducerande mikroorganismer när de suger blod från en infekterad värd (människa eller djur) och senare överför dem till en ny värd, efter att patogenen har replikerats. När en vektor väl blir smittsam kan de ofta överföra patogenen under resten av sin livstid vid varje efterföljande bett/måltid. Att identifiera och spåra de mest problematiska vektorerna och patogenerna är avgörande för att förhindra överföring av skadliga sjukdomar.

Bästa praxis:

- "Omvänd" identifieringsnyckel för [myggarter](#)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Främjande av försäkringar

Mjuka åtgärder

Klimatanpassning

Främjande av försäkringar

Särskilt för invånarna i riskutsatta områden är försäkringar avgörande för att främja ekonomisk och social stabilitet. Det är viktigt att främja försäkringar för enskilda och små och medelstora företag. De kan fungera som riskhanteringsverktyg.

Bästa praxis:

- Försäkringsbolag som stöder klimatanpassningsåtgärder i små och medelstora företag i [Turin](#) (Italien)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

Informationskampanjer för beteendeförändringar

Mjuka åtgärder

Klimatanpassning

Informationskampanjer för beteendeförändringar

Allmänhetens medvetenhet är viktig för att öka entusiasmen och stödja och stimulera självmobilisering och åtgärder samt mobilisera lokala kunskaper och resurser. Informationskampanjer kan rikta sig till grupper av människor i en region som påverkas av ett visst klimathot, grupper av intressenter eller allmänheten. För att öka medvetenheten krävs strategier för effektiv kommunikation för att uppnå önskat resultat. Syftet med informationskampanjer är i allmänhet att öka delaktigheten, informera målgruppen, skapa en positiv bild och förändra beteenden. Stora kampanjer för att öka medvetenheten om klimatförändringar är ofta en blandning av åtgärder för anpassning, begränsning, energieffektivitet och hållbarhet.

Bästa praxis:

- [Zaragoza](#): Kombination av åtgärder för att öka medvetenheten och ekonomiska åtgärder för att öka vattneffektiviteten
- Säkerställande av framtida vattenförsörjning på regional och lokal nivå i [floden Lavants dalgång](#), Kärnten (Österrike)
- [Gents plattform för gräsrotsfinansiering](#) som genomför klimatanpassning genom projekt för grönnare städer (Belgien)

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Europeiska
regionkommittén

System för tidig varning och sårbarhetsanalyser

Mjuka åtgärder

System för tidig varning och sårbarhetsanalyser

Klimatanpassning

System för tidig varning och sårbarhetsanalyser är centrala inslag i klimatanpassning och katastrofriskreducering. De syftar till att undvika och minska de skador som orsakas av faror. Betydelsen av ett effektivt system för tidig varning ligger i att lokalbefolkningen erkänner dess fördelar. System för tidig varning omfattar upptäckt, analys, prognoser och varning, följt av beslutsfattande och genomförande av insatser. För att vara effektivt och fullständigt måste ett system för tidig varning omfatta fyra interaktiva delar: riskkunskap, övervaknings- och varningstjänster, spridning och kommunikation samt insatskapacitet. De kan användas för...

- ... att bedöma sårbarheten för höga temperaturer: EuroHEAT online heatwave forecast ([EuroHEAT](#)),
- ... att bekämpa skogsbränder: det europeiska informationssystemet för skogsbränder ([EFFIS](#)),
- ... att bedöma minskningar av sommarnederbörd och torka: europeiska observationsorganet för torka ([EDO](#))
- ... att förutse översvämningar: det europeiska systemet för översvämningsskydd ([EFAS](#)).
- ... att bedöma det smältande istäcket och minskad permafrost ([PermaNET](#)),
- ... att bedöma jordskred och stenras, såsom i [ProtectBio-projektet](#) i Schweiz,
- ... att bedöma och kartlägga framtida erosion,
- ... att bekämpa sjukdomar: Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar ([ECDC](#)) och Europeiska Aeroallergennätverket ([EAN](#)).

Läs mer om [finansieringsprogram](#)

Läs mer om [tekniskt stöd](#)

Informationsavsnitt: Vad är gröna, grå och mjuka åtgärder?

Grå åtgärder...

... riktar in sig på fysisk infrastruktur och använder tekniska lösningar för att göra människor och platser bättre rustade inför konsekvenserna av ett föränderligt klimat. Grå åtgärder omfattar ett brett spektrum av insatser för att omvandla den bebyggda miljön. Några exempel är ingrepp i kritisk infrastruktur, förbättringar av infrastrukturen i kritiska byggnader samt utveckling av stadsplaneringsprojekt som minskar hoten från klimathändelser.

Gröna åtgärder...

... ändrar den bebyggda miljön genom att använda naturbaserade lösningar. Dessa åtgärder kan vara mindre kostsamma att genomföra och kan ge andra fördelar, såsom förbättrad bekvämlighet eller fördelar för naturen och den biologiska mångfalden. Dessa åtgärder är ofta lösningar som man inte ångrar och som förbättrar de mänskliga systemens motståndskraft, eftersom de kommer att fortsätta att ge fördelar även om klimatpåverkan inte sker eller är mindre allvarlig än väntat. Sådana åtgärder kallas ofta grön infrastruktur (eller blå infrastruktur om ekosystem till havs berörs) eller ekosystembaserade klimatanpassningsåtgärder.

Mjuka åtgärder...

... inkluderar politiska, rättsliga eller administrativa initiativ som syftar till att ändra beteenden, öka anpassningsförmågan hos människor, företag och offentliga myndigheter eller bygga upp kunskap och know-how. Dessa åtgärder skulle kunna omfatta kampanjer för att öka medvetenheten, system för tidig varning eller tillhandahållande av informationsverktyg till berörda parter, om t.ex. klimatförändringarnas effekter och sårbarhets- eller riskbedömningar, och försäkring mot skador från extrema väderhändelser.

Finansiering av klimatanpassning: Program

- [Europeiska struktur- och investeringsfonderna](#) (ESI-fonderna)
 - Europeiska regionala utvecklingsfonden ([Eruf](#))
 - [Urban Innovation Action](#)
 - [Europeiskt territoriellt samarbete](#)
 - [Sammanhållningsfonden](#)
 - Europeiska socialfonden+ ([ESF+](#))
 - Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling ([Ejflu](#))
 - Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden ([EHFVF](#))
- [Life](#)-programmet från CINEA
- [Fonden för en rättvis omställning](#)
- [Invest EU](#)
- [Fonden för ett sammanlänkat Europa](#)
- [EU:s finansieringsmekanism för förnybar energi](#)
- [Horisont Europa](#)
- [Innovationsfonden](#)

Finansiering av klimatanpassning: ESI-fonder

Europeiska struktur- och investeringsfonder

De europeiska struktur- och investeringsfonderna ([ESI-fonderna](#)) omfattar Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden. Över hälften av EU:s finansiering går genom dessa fonder. De är främst inriktade på fem områden: forskning och innovation, digital teknik, stöd till en koldioxidsnål ekonomi, hållbar förvaltning av naturresurser och stöd till små företag.

Finansiering av klimatanpassning: Eruf

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Europeiska regionala utvecklingsfonden ([Eruf](#)) syftar till att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen i Europeiska unionen genom att korrigera obalanser mellan regioner. Mellan 2021 och 2027 kommer den att möjliggöra investeringar i ett smartare, grönare, mer uppkopplat och mer socialt Europa närmare medborgarna. Eruf finansierar program med delat ansvar mellan Europeiska kommissionen och nationella och regionala myndigheter i medlemsstaterna. Medlemsstaternas förvaltningar väljer vilka projekt som ska finansieras och bär ansvaret för den dagliga förvaltningen.

Finansiering av klimatanpassning: Eruf

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Inom Eruf finns det två andra initiativ: [innovativa åtgärder i städerna](#) och [det europeiska territoriella samarbetet](#).

Innovativa åtgärder i städerna är ett EU-initiativ som förser stadsområden i hela Europa med resurser för att testa nya och obeprövade lösningar för att ta itu med utmaningar i städerna. Inom ramen för Interreg-programmet främjar EU samarbete mellan regioner och länder för att hjälpa dem att utvecklas ekonomiskt och socialt och ta itu med gränshindren. Det är organiserat i flera delar, såsom [Interreg A](#) för gränsöverskridande samarbete, [Interreg B](#) för transnationellt samarbete och [Interreg C](#) för interregionalt samarbete.

Finansiering av klimatanpassning:

Sammanhållningsfonden

[Sammanhållningsfonden](#) stöder investeringar på miljöområdet och investeringar som gäller transeuropeiska transportnät på området transportinfrastruktur. För perioden 2021–2027 gäller det Bulgarien, Tjeckien, Estland, Grekland, Kroatien, Cypern, Lettland, Litauen, Ungern, Malta, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien och Slovenien. 37 % av dess totala finansiella anslag förväntas bidra till klimatmålen.

Finansiering av klimatanpassning: ESF+

Europeiska socialfonden+

Europeiska socialfonden+ ([ESF+](#)) investerar i människor, med fokus på att förbättra sysselsättningen och utbildningsmöjligheterna i hela EU. Budgeten för perioden 2021–2027 uppgår till nästan 100 miljarder euro. Den utgör ett viktigt bidrag till EU:s sysselsättnings-, social-, utbildnings- och kompetenspolitik, inbegripet strukturreformer på dessa områden. Dessutom syftar den till att förbättra situationen för de mest utsatta människorna som riskerar fattigdom.

Finansiering av klimatanpassning: Ejflu

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Den gemensamma jordbrukspolitiken stöder landsbygdsområdenas livskraft och ekonomiska bärkraft. Landsbygdsutveckling är dess andra pelare. Den bidrar till en hållbar utveckling av landsbygden genom att främja konkurrenskraften, säkerställa en hållbar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder samt uppnå en balanserad territoriell utveckling av landsbygdsekonomier och landsbygdssamhällen. Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling ([Ejflu](#)) uppgår till 95,5 miljarder euro.

Finansiering av klimatanpassning: EHFVF

Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden

Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden ([EHFVF](#)) hjälper fisket att anta hållbara fiskemetoder och kustsamhällen att diversifiera sina ekonomier så att livskvaliteten förbättras längs de europeiska kusterna. Den stöder EU:s gemensamma fiskeripolitik, EU:s havspolitik och EU:s agenda för internationell världshavsförvaltning. Den ger stöd till utveckling av innovativa projekt som säkerställer att vatten- och havsresurser används på ett hållbart sätt. Detta leder till livsmedelssäkerhet genom tillgång på skaldjursprodukter, framväxt av en hållbar blå ekonomi och sunda, säkra och hållbart förvaltrade hav och oceaner.

Finansiering av klimatanpassning: Life

EU:s finansieringsinstrument för miljö och klimatpolitik

Life-programmet från Europeiska genomförandeorganet för klimat, infrastruktur och miljö är EU:s finansieringsinstrument för miljö och klimatpolitik. Det syftar till att stödja projekt på områdena [natur och biologisk mångfald](#), [cirkulär ekonomi och livskvalitet](#), [begränsning av och anpassning till klimatförändringar](#) samt [omställning till ren energi](#).

Den stöder sökande och tillhandahåller information om tilldelningar, publikationer och initiering av projekt.

Delprogrammet för [begränsning av och anpassning till klimatförändringar](#) samfinansierar projekt till stöd för europeiska klimatpaktens funktion, hållbar finansieringsverksamhet, medvetandehöjande åtgärder, utbildning och kapacitetsuppbyggnad, kunskapsutveckling och berörda parter deltagande på områden för begränsning av och anpassning till klimatförändringar.

Finansiering av klimatanpassning: Fonden för en rättvis omställning

[Fonden för en rättvis omställning](#) (FRO) är ett finansieringsinstrument inom EU:s sammanhållningspolitik 2021–2027 och är den första pelaren i mekanismen för en rättvis omställning inom ramen för den europeiska gröna given, som syftar till att uppnå klimatneutralitet i EU senast 2050. Fonden stöder de territorier som påverkas mest av omställningen till klimatneutralitet för att undvika växande regionala ojämlikheter, i linje med EU:s sammanhållningspolitikens mål att minska regionala skillnader och ta itu med strukturella förändringar i EU. Kommissionen har inrättat en plattform för en rättvis omställning (se tekniskt stöd i denna handbok) för att hjälpa EU-länderna och regionerna att få tillgång till det stöd som finns tillgängligt genom mekanismen för en rättvis omställning.

Finansiering av klimatanpassning: InvestEU

InvestEU

Fonden [InvestEU](#) kombinerar 13 centralt förvaltade EU-finansieringsinstrument och Europeiska fonden för strategiska investeringar till ett enda instrument. Det är ett marknadsbaserat och efterfrågestyrt instrument, med stark tonvikt på EU:s politiska prioriteringar. Fonden stöder projekt inom hållbar infrastruktur, forskning, innovation och digitalisering, små och medelstora företag samt sociala investeringar och kompetens.

Finansiering av klimatanpassning: Fonden för ett sammanlänkat Europa

Fonden [för ett sammanlänkat Europa](#) (FSE) stöder utvecklingen av högpresterande, hållbara och effektivt sammanlänkade transeuropeiska nät på områdena transport, energi och digitala tjänster. Utöver bidrag erbjuder FSE ekonomiskt stöd till projekt genom innovativa finansieringsinstrument såsom garantier och projektobligationer. Dessa instrument skapar en betydande hävstångseffekt i deras användning av EU:s budget och fungerar som en katalysator för att locka ytterligare finansiering från den privata sektorn och andra aktörer i den offentliga sektorn.

Finansiering av klimatanpassning: EU:s finansieringsmekanism för förnybar energi

För att bättre stödja projekt för förnybar energi och därigenom främja en ökad användning av förnybara energikällor i hela EU har Europeiska kommissionen inrättat [finansieringsmekanismen för förnybar energi](#). Dess främsta mål är att göra det möjligt för medlemsstaterna att samarbeta närmare när det gäller utnyttjande och främjande av förnybar energi, så att de lättare kan uppnå både individuella och kollektiva mål för förnybar energi. Mekanismen kommer också att främja förnybara projekt i linje med den europeiska gröna given. Den kommer att underlätta en mer kostnadseffektiv utbyggnad av förnybar energi i hela EU, särskilt i områden som har större tillgång till naturresurser eller är geografiskt bättre lämpade för det.

Finansiering av klimatanpassning: Horisont Europa

[Horisont Europa](#) är EU:s viktigaste finansieringsprogram för forskning och innovation, med en budget på 95,5 miljarder euro. Det tar itu med klimatförändringarna, bidrar till att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling och stärker EU:s konkurrenskraft och tillväxt. Programmet underlättar samarbete och stärker effekten av forskning och innovation när det gäller att utveckla, stödja och genomföra EU:s politik och samtidigt ta itu med globala utmaningar. Det stöder skapande och bättre spridning av utmärkt kunskap och teknik. Det skapar arbetstillfällen, engagerar EU:s kompetensreserv fullt ut, främjar ekonomisk tillväxt och industriell konkurrenskraft samt optimerar investeringseffekten inom ett förstärkt europeiskt forskningsområde.

Finansiering av klimatanpassning: Innovationsfonden

[Innovationsfonden](#) är ett stort finansieringsprogram för demonstration av innovativ teknik med låga koldioxidutsläpp. Dess mål är att hjälpa företag att investera i ren energi och industri för att främja ekonomisk tillväxt, skapa lokala och framtidssäkra arbetstillfällen och stärka det europeiska tekniska ledarskapet på global nivå. Detta görs genom ansökningsomgångar för stora och små projekt som fokuserar på innovativa tekniker och processer med låga koldioxidutsläpp i energiintensiva industrier, på avskiljning och användning av koldioxid, på konstruktion och drift av avskiljning och lagring av koldioxid, på innovativ produktion av förnybar energi och på energilagring.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

- [Climate Adapt](#)
- [Stödverktyget för städers anpassning](#)
- [Copernicus klimatförändringstjänst](#)
- [Det europeiska informationssystemet för biologisk mångfald](#)
- [Vatteninformationssystemet för Europa](#)
- [Nationella klimatanpassningsplattformar](#), t.ex. i Österrike, Finland, Ungern, Polen, Kroatien, Frankrike, Irland, Spanien, Danmark, Tyskland, Nederländerna och Sverige.
- Analyser av effekterna av och sårbarheten för klimatförändringar via [EIONET-biblioteket](#)
- [Gränsöverskridande utbytesplattformar](#), såsom plattformen för klimatanpassning för Alperna eller observationsgruppen för klimatförändringar i Pyrenéerna
- [Stadsnätverk](#), såsom Borgmästaravtalet för klimat och energi i Europa, C40-städer, Resilienta städer eller den årliga konferensen om att göra städer resilienta
- [JPI Urban Europe](#)
- [Fonden för ett sammanlänkat Europa](#)
- [European Energy Efficiency TA](#)
- [InvestEU:s rådgivningscentrum](#)
- [Plattformen för en rättvis omställning](#)

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Climate Adapt

[Climate-Adapt](#) är den europeiska plattformen för klimatanpassning och ett partnerskap mellan Europeiska kommissionen och Europeiska miljöbyrån. Climate-Adapt syftar till att hjälpa Europa att anpassa sig till klimatförändringarna genom att hjälpa användarna att få tillgång till och dela uppgifter och information om: förväntade klimatförändringar i Europa, regioners och sektorers nuvarande och framtida sårbarhet, nationella och transnationella klimatanpassningsstrategier och klimatanpassningsåtgärder, klimatanpassningsfallstudier och potentiella klimatanpassningsalternativ samt verktyg som stöder planering av klimatanpassning.

**Climate
ADAPT**

SHARING ADAPTATION
INFORMATION
ACROSS EUROPE

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Stödverktyget för städers anpassning

[Stödverktyget för städers anpassning](#) syftar till att hjälpa städer och andra lokala myndigheter att utveckla, genomföra och övervaka planer för anpassning till klimatförändringar. Den utvecklades som ett verktyg för praktisk vägledning för stadsområden för att erkänna deras betydelse i den europeiska ekonomin. Verktöget beskriver alla steg som krävs för att utveckla och genomföra en klimatanpassningsstrategi. Det riktat sig både till städer som ska inleda processen och till dem som kommit längre i processen.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Copernicus klimatförändringstjänst

[Copernicus klimatförändringstjänst](#) syftar till att stödja EU:s politik för anpassning och begränsning genom att tillhandahålla konsekvent och officiell information om klimatförändringar. Den erbjuder fri och öppen tillgång till klimatdata och klimatverktyg baserade på tillgänglig vetenskap.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Det europeiska informationssystemet för biologisk mångfald

[Det europeiska informationssystemet för biologisk mångfald](#) är en enda kontaktpunkt för data och information om biologisk mångfald i Europa. Det innehåller detaljerad information om skydd av biologisk mångfald, grön infrastruktur, politik för och data om biologisk mångfald och andra områden som är kopplade till utmaningar och framtiden för den biologiska mångfalden.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Vatteninformationssystemet för Europa

[Vatteninformationssystemet för Europa](#) är ett partnerskap mellan Europeiska kommissionen och Europeiska miljöbyrån. Det lanserades 2007 med en webbportal för tillgång till vattenrelaterad information från inlandsvatten till havsvatten. För användare från EU-institutioner eller andra nationella, regionala och lokala miljöförvaltningar ger vatteninformationssystemet underlag till tematiska bedömningar inom ramen för EU:s vattenpolitik. För yrkesverksamma på vattenområdet och forskare underlättar systemet tillgången till referensdokument och tematiska data, som kan laddas ned för ytterligare analyser. För allmänheten, däribland privata eller offentliga enheter, erbjuder vatteninformationssystemet ett brett spektrum av vattenrelaterad information genom interaktiva kartor, diagram och indikatorer.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Olika nationella klimatanpassningsplattformar, med landsspecifik information

Österrike

Klima | Wandel | Anpassung

Finland

Ungern

Polen

Kroatien

Frankrike

Irland

Spanien

Danmark

Tyskland

Nederländerna

Sverige

Klimatanpassning.se

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Analyser av effekterna av och sårbarheten för klimatförändringar

Europeiska nätverket för miljöinformation och miljöövervakning är ett partnerskap mellan Europeiska miljöbyrån och dess 38 medlemmar och samarbetande länder. Tillsammans samlar de in och tar fram data, kunskap och råd till beslutsfattare om Europas miljö. Det innehåller också data om effekterna av och sårbarheten för klimatförändringar för vidare analys.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Plattformer för gränsöverskridande utbyte

[Plattformen för klimatanpassning för Alperna](#) ger kunskap om anpassning till klimatförändringar i Alperna. Den riktar sig till politiska beslutsfattare, offentliga förvaltningar, kommuner, företagare, forskare och experter. Den finns på tyska, engelska, franska, italienska och slovenska.

[Observationsorganet för klimatförändringar i Pyrenéerna](#) är ett gränsöverskridande initiativ för territoriellt samarbete från arbetare i Pyrenéerna. Syftet är att övervaka och förstå fenomenet med klimatförändringar i Pyrenéerna för att hjälpa territoriet att anpassa sig till dess effekter.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Stadsnätverk

[Borgmästaravtalet](#) för klimat och energi i Europa är världens största rörelse för lokala klimat- och energiåtgärder. Det sammanför tusentals lokala myndigheter som frivilligt åtar sig att genomföra EU:s klimat- och energimål och tillsammans närma sig ett rättvisare och klimatneutralt Europa för alla medborgare. Det ger bland annat exempel på bästa praxis och information om finansiering och klimatanpassningsresurser.

[C40 Cities](#) är ett globalt nätverk av borgmästare som vidtar brådskande åtgärder för att hantera klimatkrisen och skapa en blomstrande framtid. Det ger information om hur man kan höja klimatambitionen, engagera samhället och utöka klimatåtgärderna.

[Att göra städer resilienta](#) är ett initiativ som omfattar flera berörda parter för att förbättra den lokala resiliensen genom att främja och inrätta ömsesidigt förstärkande nätverk för lärande mellan städer. Genom att tillhandahålla en färdplan i tre steg för resiliens i städer, tillhandahållande av verktyg, tillgång till kunskap samt övervaknings- och rapporteringsverktyg kommer detta initiativ att stödja städer på deras resa för att minska riskerna och bygga upp resiliens.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

JPI Urban Europe

[JPI Urban Europe](#) är kunskapscentrumet för stadsomvandlingar. Dess uppgift är att knyta samman offentliga myndigheter, det civila samhället, forskare, innovatörer, företag och industrin för att skapa en fruktbar miljö för forskning och innovation för att bidra till omvandlingsprocesser i städer. Centrumet inrättades 2010 för att ta itu med dagens globala utmaningar i städerna med ambitionen att utveckla ett europeiskt centrum för forskning och innovation. Lokala och regionala myndigheter kan kontakta centrumet och samarbeta om långsiktiga strategier och gemensamma projekt.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Fonden för ett sammanlänkat Europa

[Fonden för ett sammanlänkat Europa](#) (FSE) är ett viktigt EU-finansieringsinstrument för att genomföra den europeiska gröna given och en viktig möjliggörande faktor för unionens mål för minskade koldioxidutsläpp för 2030 och 2050. Fonden stöder utvecklingen av högpresterande, hållbara och effektivt sammanlänkade transeuropeiska nät på områdena transport, energi och digitala tjänster. Investeringar i FSE tillhandahåller de felande länkarna på energi- och transportområdet samt det digitala området i Europa. FSE gynnar människor i alla medlemsstater, eftersom den gör resor enklare och mer hållbara, förbättrar Europas energitrygghet samtidigt som den möjliggör en bredare användning av förnybara energikällor, och underlättar gränsöverskridande samverkan mellan offentliga förvaltningar, företag och medborgare.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Europe Energy Efficiency TA

Genom [Europe Energy Efficiency Fund Technical Assistance Facility](#) får offentliga stödmottagare stöd för att utveckla tillförlitliga program för investeringar i hållbar energi. Dessa projekt har koppling till energieffektivitetssektorn, småskalig förnybar energi och/eller initiativ inom kollektivtrafik. Instrumentet syftar till att överbrygga klyftan mellan planer för hållbar energi och verkliga investeringar genom att stödja all verksamhet som krävs för att förbereda investeringar i projekt för hållbar energi.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

InvestEU:s rådgivningscentrum

[InvestEU:s rådgivningscentrum](#) kompletterar InvestEU-fonden genom att stödja identifiering, förberedelse och utveckling av investeringsprojekt i hela Europeiska unionen. Rådgivningscentrumet förvaltas av Europeiska kommissionen och finansieras av EU:s budget, och det kopplar samman projektansvariga och mellanhänder med rådgivningspartner, som arbetar tillsammans direkt för att hjälpa projekt att nå finansieringsstadiet. Centrumet är en central kontaktpunkt för projektansvariga och mellanhänder som söker rådgivningsstöd och tekniskt stöd med anknytning till centralt förvaltade EU-investeringsfonder.

Tekniskt bistånd för klimatanpassning

Plattformen för en rättvis omställning

[Plattformen för en rättvis omställning](#) utgör en gemensam kontaktpunkt för stöd och kunskap om Europas övergång till en hållbar, klimatneutral ekonomi. Plattformen är EU:s viktigaste verktyg för att hjälpa medlemsstater och regioner att få tillgång till det stöd som finns tillgängligt genom mekanismen för en rättvis omställning och säkerställa en rättvis omställning som inte lämnar någon person eller region på efterkälken.

